

Канд. екон. наук Скрипник Н. Є., Дмитренко М. Р.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ФАКТОРИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ
ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ У СВІТІ**

Розвиток світової економіки характеризується зростанням впливу інформаційно-комунікаційних технологій на бізнес середовище. Цифровізація та діджиталізація докорінно змінює структуру та принципи функціонування світового бізнесу. Передумовами формування ринку електронної комерції стало використання інформаційних технологій для сприяння бізнес-процесам, що привело до їх докорінних змін.

Поширення електронної комерції є викликом для традиційного бізнесу, адже вимагає адаптуватися до нових реалій: прозорості ціноутворення, впровадження альтернативних каналів продажу, необхідності інвестування у обладнання для Інтернет-зв'язку й відповідне програмне забезпечення електронного обслуговування, набуття персоналом цифрових навичок, а також перегляду бізнес-стратегій з урахування реалій сьогодення. Всеохоплююче впровадження цифрових продуктів та послуг викликають зміни у різних галузях економіки, не обмежуючись високотехнологічними секторами, як це було у минулому. На основі цифрових технологій змінюються бізнес-моделі, підприємці отримують нові конкурентні переваги.

Мережі мобільного зв'язку розширюються і вдосконалюються, що надає змогу використання численних мобільних додатків. Розширення доступу до Інтернет-мережі та зменшення вартості цифрового зв'язку забезпечують можливість користування відповідним програмним забезпеченням без додаткових витрат.

Керівники провідних компаній стикаються з проблемами переходу від корпоративних інформаційних технологій (програмного забезпечення) до повного «оцифрування» шляхом оптимізації процесів на основі використання всесвітньої мережі та цифрової інформації.

Факторами формування ринку електронної комерції у світі є подальша інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у глобальний бізнес шляхом: взаємодії з клієнтами, вдосконалення операційного процесу та

впровадження новітніх бізнес-моделей. Отже, ефекти від інтеграції системи інформаційно-комунікаційних технологій у глобальний бізнес відрізняються між країнами, відповідно до їх рівнів економічного розвитку, а також між галузями та окремими суб'єктами електронної комерції.

Найбільші переваги такої інтеграції отримують економічно розвинуті країни, сучасні галузі економіки та провідні компанії. Така інтеграція має наступні складові: інноваційні способи ідентифікації клієнтів (автоматизовану систему сегментації; збір та обробку інформації про клієнтів тощо); способи забезпечення зростання продажів («підсилені» продажі; маркетингове прогнозування; клієнто-орієнтований процес обслуговування); вдосконалення взаємодії з клієнтами (сервіс, крос-канальна узгодженість, самообслуговування); вдосконалення виробничого процесу (автоматизація виробництва, управління витратами) та організації праці (цілодобові режими роботи, вдосконалення комунікацій, формування гнучких навичок); підвищення ефективності менеджменту (операційна відкритість, обґрунтованість прийняття рішень); модифікація бізнесу (перехід цифрового бізнесу та його цифрове супроводження); поява нових видів цифрового бізнесу (цифрових продуктів, розширення організаційних меж, платформізація); цифрова глобалізація ланцюгів створення вартості (інтеграція підприємств, цифровізація та автоматизація прийняття рішень) [1].

Результати опитувань міжнародних компаній, урядів країн та державних агенцій [2] свідчать про найсприятливіші перспективи формування цифрового лідерства бізнесу у трьох напрямках: створення цифрового лідерства; поновлення ядра інформаційних технологій; нарощування бімодальних можливостей.

В останні роки суттєво підвищилися вимоги з боку покупців та відбулася трансформація їх поведінки: потреба у зручності викликала необхідність організації дистанційних покупок, он-лайн транзакцій, вільного обрання місця та часу доставки, організації всіх цих процесів за допомогою гаджетів.

Крім того, передумовою формування ринку електронної комерції у світі є створення «економіки розподілу», яка полягає у тому, що посередницькі платформи об'єднують постачальників та користувачів, що за рахунок мережевого ефекту дозволяє привабити ще більшу їх чисельність та повністю контролювати канал розподілу.

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій призводить до змін виробництва, розподілу, обміну і споживання. Отже основними чинниками формування ринку електронної комерції у світі: розвиток мобільного зв'язку і комп'ютерної техніки; поява високошвидкісних мереж передавання інформації; створення інтелектуальної техніки (зокрема, «розумних» будинків як комплексних електронних систем), що дозволяє дистанційно керувати й програмувати її; модернізація електронних систем навігації; розвиток електронних систем розпізнавання мови, графічних образів, звуків, запахів; використання робототехніки у організації фізичних процесів (складських, виробництва, транспортування, навантажувально-розвантажувальних тощо); утворення електронних систем взаєморозрахунків [3].

Список використаних джерел:

1. Orekhova T., Tertychnyi Ya. Current trends of electronic commercial development in the world markets. *Business Management*. 2019. Vol. 4. P. 39-51
2. Digital Economy Report 2021. Cross-border data flows and development: For whom the data flow. URL: <https://unctad.org/publication/digital-economy-report-2021>.
3. Якушко, І.В. Системні проблеми цифровізації національної економіки України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*, № 7. 2023. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-03-08>.

Канд. екон. наук Скрипник Н. Є., Ликов М. Д.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПЕРЕВАГИ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У СУЧАСНІЙ ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

В останні роки криптовалюти стали предметом все більшого інтересу та обговорень у світі фінансів та технологій. Розвиток сучасної цифрової економіки супроводжується зростаючим використанням криптовалют як альтернативного засобу платежу та зберігання вартості. Ця тема має величезну актуальність у зв'язку з такими явищами, як зростаюча популярність криптовалют серед інвесторів, їх використання у різних сферах бізнесу та вплив на міжнародні фінансові ринки.